

*Szolnoki Tudományos Közlemények XI.
Szolnok, 2007.*

Dr. HORVÁTH LÁSZLÓ

PEREMÉLETBEN?

**ÖTÉVES OTKA KUTATÁSI PROGRAM INDUL A TISZAZUG NÉPRAJZI,
TÖRTÉNETI, FÖLDRAJZI FELTÁRÁSÁRA**

A kutatási program időhatárai:

2007. július 1. – 2011. június 30.

Nyilvántartási szám: K 68902

A kutatás célja

- A kutatás feladata a Tiszazugban lezajlott és jelenleg zajló társadalmi, gazdasági, mentális, kulturális folyamatok elemzése és értelmezése. Célunk, hogy olyan néprajzi, társadalomtörténeti, szociológiai kutatást végezzünk, mely segít a vidék társadalmi, gazdasági fejlesztésével kapcsolatos különböző tervek elkészítésében.
- A kutatás célja az is, hogy a kistérség ilyen fokú leromlásának történeti, szociológiai, néprajzi magyarázatát adja, feltárja a közelmúltban tovább élő vagy ekkor kialakult vagy felerősödő káros tendenciákat.

A Tiszazug földrajzi behatárolása

- A kutatási terület, a Tiszazug behatárolása települések szerint:
- (Jelenkor-kutatás, ezért beletartozik nemcsak a földrajzi, néprajzi, hanem a történeti értelemben vett Tiszazug)
- Települések: Martfű, Tiszaföldvár, Cibakháza, Nagyrév, Tiszainoka, Tiszakürt, Tiszaug, Tiszasas, Csépa, Szelevény, Cserkeszölő, Kunszentmárton (Kungyaluval, Istvánházával), Mesterszállás, Öcsöd

A kutatás időbeli behatárolása

- Időhatár: a 19. sz. közepétől a jelenkorig
- Előzmény: 18–19. sz.
- A hangsúly a 20. századon van.

Kutatók

A kutatás vezetője: Horváth László

■ **Szenior kutatók:**

- Barna Gábor
- T. Bereczki Ibolya
- Horváth László
- Kotics József
- Szabó László

■ **Kutatók:**

- Bagi Gábor
- Bartha Júlia
- Benedek Csaba
- Gecse Annabella
- Kaposvári Gyöngyi
- Pusztai Gabriella
- Pusztai Zsolt
- Szabó István
- Túri Zoltán

OTKA kutatók kutatási témája

Horváth László PhD történész, a kutatás témavezetője, megyei múzeumigazgató:

A paraszti migráció a Tiszazugban. A 19. századi feudális jobbágyság bomlásának tendenciái: ipari területekre költözés (Budapest, Miskolc stb.), mezőgazdasági vándormunka, kivándorlás.

Barna Gábor egyetemi tanár, néprajzi tanszékvezető:

A mindennapok életminősége. Életkeretek (család, civil társadalom: egyesületek és szervezőik, kistérségi társulások és életstratégiák. Migrációs folyamatok.) Életképek.

T. Bereczki Ibolya kandidátus, főigazgató helyettes:

A lakáskultúra változásai a 20. században. Az egyéni és közösségi életterek milyensége.

Kotics József kandidátus, egyetemi tanár:

A nők helyzetének változása a Tiszazugban. A kutatás arra irányul, hogy a vizsgált térségben figyelemmel kísérje a tradicionális női szerepek megváltozásának folyamatát.

Szabó László akadémiai doktor:

A Tiszazug társadalomnéprajza Milyen történeti, geográfiai tényezők okozzák a Tiszazug jelenleg is meglévő általános szegénységét, társadalmi visszamaradottságát?

Bagi Gábor történész kandidátus:

A jobbágyfelszabadítás előtti gazdasági-társadalmi fejlődés a Tiszazugban. A tájegység hátrányos helyzetének történeti gyökerei.

Bartha Júlia PhD néprajzkutató, néprajzi osztályvezető:

Angyalcsinálás. Az egykezés mint társadalmi jelenség a Tiszazugban. Tiszásas példája.

Benedek Csaba néprajzkutató:

Az idegenek beilleszkedési körülményeinek vizsgálata a Tiszazugban.

Gecse Annabella PhD néprajzkutató:

Tiszazug mai családi gazdaságainak, gazdálkodási modelljeinek vizsgálata.

Kaposvári Gyöngyi megyei múzeumigazgató-helyettes, irodalomtörténész:

A Tiszazug az irodalomban, különös tekintettel az életmód változásainak tükröződésére a 20. században.

Pusztai Zsolt néprajzkutató:

A víz szerepe a Tiszazugban. A víz (folyók, állóvizek, termálvizek stb.) életmódra gyakorolt hatása.

Pusztai Gabriella tagmúzeum-igazgató, történész:

Kunszentmárton és a Tiszazug iparának átalakulása a rendszerváltás megelőző évektől napjainkig.

Szabó István történész, történelmi osztályvezető:

Művelődési viszonyok a Tiszazugban. A civil társadalom szerveződése a polgári korszakban.

Túri Zoltán geográfus:

A tájfejlődés stádiumainak vizsgálata egy tiszazugi mintaterületen az integrált környezetátalakító-munkálatok kezdetétől napjainkig.

Szervező intézmények

- Damjanich János Múzeum, Szolnok
- Helytörténelmi Múzeum, Kunszentmárton
- Tiszazugi Földrajzi Múzeum, Tiszaföldvár
- A kutatás szervezéséért felelős: Pusztai Gabriella

Adatbázis

- A beérkező gyűjtéseket, a leadott írásos dokumentumokat, digitális dokumentumokat, fotókat nyilvántartásba vesszük, majd másoljuk, és a szolnoki, a tiszaföldvári és a kunszentmártoni múzeumokban tároljuk.
- Az adatbázist a kutatási időszak alatt csupán a kutatás részvevői használhatják.
- A kutatás folyamán gyűjtött anyag öt évig védettséget élvez.

Munkaterv

I. 2007

- A kutatás feltételeinek megteremtése. A kutatói hálózat kiépítése, kapcsolattartó személyek kijelölése.
- A kutatás előkészítése, tudományos megalapozása. Operacionalizálás (műhelymunka, hallgatók felkészítése)
- Bibliográfia elkészítése, megjelentetése CD-lemezen. Kérdőívek elkészítése.
- Szervező: Helytörténelmi Múzeum, Kunszentmárton

II. 2008

- Alap kutatás. Terepmunka, interjúk készítése, kérdőíves adatfelmérés. Múzeumi, könyvtári, levéltári kutatás.

- Adatbázis kialakítása, adatfelvételezés. Egyéni gyűjtések valamennyi kijelölt kutatóponton.
- Résztanulmányok megírása, részösszegzés.
- Szervező: Tiszazugi Földrajzi Múzeum, Tiszaföldvár

III. 2009

- Interjúk készítése, kérdőíves adatfelmérés. Könyvtári, múzeumi, levéltári kutatás.
- A cédulaanyag és a digitális fotóanyag előkészítése (számítógépes adatbázisba gépelése) az archívum számára.
- Résztanulmányok megírása, részösszegzés.
- 2009. november konferencia rendezése.

Szervező: Helytörténeti Múzeum, Kunszentmárton

IV. 2010

Kiállítás rendezése

Az adatbázis véglegesítése.

Résztanulmányok megírása, részösszegzés.

Szervező: Helytörténeti Múzeum, Kunszentmárton Tiszazugi Földrajzi Múzeum, Tiszaföldvár

V. 2011

- 2011. április konferencia rendezése.
- Az összegző tanulmány megírása. Tanulmánykötet, CD lemez megjelentetése.
- Zárójelentés.
- 2011. június 30.

Tárgy- és dokumentumvásárlás

Bibliográfia készítése

- A bibliográfia felépítése (tematikus)

Kiállítás

- Vándorkiállítás
- Helyszínek: Szolnok, Tiszaföldvár, Kunszentmárton
- Időpont: 2010.